

VISITA A XÀTIVA I ALZIRA DEL REI AMADEO I DE SABOIA EN 1871

Notes de
Mariano González Baldoví, 2026

Doc. 18710903

1871, 3 de setembre. València-Barcelona

La Imprenta. Diario de avisos, noticias y decretos. Año I, nº 7. Edición de la tarde. P. 160

Secció: Partes telegráficos particulares de la prensa asociada

Valencia, 3 de setiembre, a las 4'15 tarde

Barcelona a las 5'33 tarde

En setembre de 1871, el nou monarca, Amadeo I de Saboia, camí de València, va visitar Xàtiva, sent rebut per les autoritats en l'estació, on un carruatge el va traslladar, entre l'entusiasme de la població, a la Seu, l'Hospital i la Beneficència.

Retrat del rei Amadeo I, detall, per Vicente Palmaroli. Museo del Prado. Foto Real Academia de la Historia.

Su Majestad llegó sin novedad a las tres y cuarenta y cinco tarde (*a València*). La ovación ha sido completa. Las comisiones que le esperaban en la estación le han vitoreado varias veces y el pueblo en toda la carrera, que verificó a caballo.¹

En todos los pueblos del tránsito ha sido muy aclamado el rey, siendo indescriptible el entusiasmo en Játiva, en donde un inmenso pueblo se agrupaba en derredor del carruaje en que iba el monarca, que ha sido recibido con salvas de artillería improvisadas por el pueblo, vuelo general de campanas e inmensas aclamaciones.

Ruïnes de l'Estació vella de Xàtiva, de 1854, on va arribar el rei Amadeo I. Foto Hispania Nostra

La población se hallaba engalanada y la carrera que ha recorrido el rey, cubierta de enramado. En la estación esperaba el ayuntamiento y comisiones de las diversas corporaciones. Su Majestad ha visitado la parroquia mayor,² la Beneficencia y el Hospital,

¹ La present notícia va ser publicada en una revista de Barcelona, que es va fer ressò del viatge del rei en tren de de Madrid a València, i de les visites en el trajecte a Xàtiva i Alzira. Malgrat ser una efemèride publicada, hem considerat d'interès reproduir-la ací, per la dificultat d'accedir a tan desconeguda i rara revista. De fet, en Internet hi ha una entrada per a la visita a València, però cap esment a la de Xàtiva. Com diu el text, en València va entrar a cavall, i en Xàtiva en carruatge. En l'obra, *Datos para la Historia de Játiva*, Sarthou va incloure unes quantes referències a dita visita reial, de la que extraguem aquesta. "*Mientras los gobernantes del periodo revolucionario se dieron en 1870 a la busca de un rey para España por las cortes extranjeras, muchos católicos españoles pusieron sus esperanzas en Carlos de Borbón, reverdeciendo la guerra civil en 1872. Amadeo de Saboya resultaba indiferente entre dos grupos políticos extremos: tradicionalistas y republicanos. Sin embargo fue recibido -con cortesía en su visita de 3 septiembre 1871, porque era un príncipe modesto, simpático tico y bueno, como pocos de los que se sentaron en el trono de San Fernando. Por eso, asqueado de mil detalles que no son del caso, y previendo un mal final, abdicó la corona en 11 febrero de 1873*". Amadeo I va ser el darrer monarca que visità la ciutat. A primers del segle xx, el tren en el que Alfonso XIII anava a inaugurar l'Exposició Regional de València va fer una breu parada en la nova estació, on el saludaren les autoritats. No va entrar en la ciutat.

² Des del concordat de 1851 entre l'Estat espanyol i la Santa Seu, la Seu de Xàtiva va perdre el rang de col·legiata, quedant només com a parròquia major. Va recuperar el estatus anterior en 1909.

recibiendo en todas partes una gran ovación. El ayuntamiento le tenía preparado un elegante refresco.³

En Alcira también fue muy vitoreado Su Majestd a su paso, por la inmensa multitud que ha salido a recibirle y saludarle.

³ La notícia està datada en València el dia 3 de setembre a les 15:45 hores. Probablement, la visita a Xàtiva va ser el mateix dia de matí, perquè no es fa esment de cap recepció, *Te Deum*, allotjament, etc., sinó només d'haver-li ofert "un refresco". En 1871, l'estació del ferrocarril de Xàtiva era la hui coneguda com Estació vella, ara en ruïnes. El costum d'enramar els carrers, és a dir, cobrir-los de murta olorosa, que encara es fa en la processó del Corpus, tenia dues finalitats: reduir l'impacte de la pudor dels excrements que pogueren haver pels carrers, així com contenir la pols o el fang de la via pública.